

Verslag excursie Lindevallei 9 juli Gerrit Tuinstra

Een paar jaar geleden werden we verrast door de eerste waarnemingen van de grote weerschijnvlinder in de Lindevallei. Naast een enkele zwerver was deze prachtige dagvlindersoort daarvoor eigenlijk nooit in Friesland waargenomen. En ook elders in Nederland komt de vlinder natuurlijk maar op een aantal plekken voor. Om de ontwikkeling van de populatie in de Lindevallei enigszins te kunnen volgen hebben we op 9 juli een excursie naar het gebied georganiseerd, met natuurlijk de grote weerschijnvlinder als doelsoort.

Om de gegevens van verschillende jaren enigszins met elkaar te kunnen vergelijken is het wel van belang dat ook de omstandigheden tijdens het waarnemen ietwat op elkaar lijken. De excursie van twee jaar geleden leverde een behoorlijk aantal grote weerschijnvlinders op, maar het was toen ook wel erg mooi weer, wat van groot belang is bij het waarnemen van deze vlinder. Helaas was het weer tijdens de excursie afgelopen juli veel minder goed. Of beter gezegd, tijdens de excursie was het nog redelijk, hoewel de zon zich maar weinig liet zien, maar juist voor de excursie was het bar en boos met harde wind en een behoorlijke hoeveelheid regen. Vlak voor de excursie, om kwart voor twee, op de snelweg, kwam de regen met bakken uit de lucht.

Toch was er een redelijk aantal mensen afgekomen op deze excursie, hopende op ietwat beter weer (wat voor de middag ook voorspeld was) en natuurlijk de grote weerschijnvlinder! Onder de excursiegangers twee nieuwe leden; Ger de Haan en Johan Pelser. Ons lid Kees van Kralingen uit Barendrecht was op bezoek in Friesland en ook van de partij op de excursie.

Direct bij de start vond Hessel Hoornveld jr. een rups van *Cucullia chamomillae* (kamillevlinder). Tijdens het eerste deel van de wandeltocht door het gebied, werd de grote weerschijnvlinder niet gezien. Wel diverse andere soorten zoals bont en bruin zandoogje, enkele witjes en een aantal nachtvinders waaronder de lieveling (*Timandra comae*) en het gamma-uiltje (*Autographa gamma*). De oorzaak van het niet waarnemen van de grote weerschijnvlinder bleek het ontbreken van de zon te zijn. Kort nadat de zon eindelijk tussen de wolkenpartijen verscheen en zich nu en dan liet zien, werd de eerste grote weerschijnvlinder gezien. Vliegend boven en rond een grote wilgenstruik. Nu en dan vloog de vlinder een stukje om vervolgens weer op de bladeren te gaan zitten, hoog in de struik. Ook een tweede exemplaar werd al snel gezien. Alle aanwezigen hebben de vlinder gezien, al was het misschien van enige afstand!

Een derde grote weerschijnvlinder werd korte tijd later hoog langs de toppen van de bomen gezien in het deel van het terrein dat door It Fryske Gea “de lange haag” wordt genoemd. De vegetatie op de grond in deze smalle strook was zeer divers, met vrij veel bloeiende planten. In dit deel van het gebied werden dan ook de meeste vlinders gezien. Veel bruine zandogen (in totaal zo’n 200 exemplaren

tijdens de excursie), koevinkjes (zo'n 30 exemplaren), zwartspriet- en grote dikkopjes, boomblauwtje, gehakkelde aurelia, atalanta (waaronder een rups), dagpauwoog, citroenvlinder en klein en geaderd witje. Ook het landkaartje werd in aantal gezien (zo'n 30 exemplaren). Tot slot is het de moeite waard om de waarneming van een aantal exemplaren van het oranje zandoogje even apart te noemen. Dit is een soort die nou niet direct te verwachten is in een laagveengebied als de Lindevallei.

De volgende macro-nachtvlinders werden gezien, naast de reeds genoemde soorten: glad beertje (*Eilema griseola*), schildstipspanner (*Idaea biselata*), bosspanner (*Scopula immutata*), gerande spanner (*Lomaspilis marginata*), bruine grijsbandspanner (*Cabera exanthemata*), gewone bandspanner (*Epirrhoe alternata*), hennepnetelspanner (*Perizoma alchemillata*), bruine snuituil (*Hypena proboscidalis*), gewone stofuil (*Hoplodrina octogenaria*) en stippelsnuituil (*Macrochilo cribrumalis*).

Naast de "grote nachtvlinders" werden er ook diverse micro's waargenomen: *Eucosma cana*, *Argyroplote lacunana*, *Gypsonoma dealbana*, *Acleris emargana*, *Epiblema scutulana*, *Argyresthia brockeella*, *Stathmopoda pedella*, *Cataclysta lemnata* (kroosvlindertje), *Elophila nymphaeata* (waterleliemotje), *Agriphila straminella* en *Phlyctaenia coronata*. Van de stippelmot *Yponomeuta orrella* werden poppen gevonden in een spinsel in een wilgenstruik. Hessel Hoornveld jr. fotografeerde een exemplaar van *Anacamptis spec.* Of het om *A. blattariella* of *A. populella* gaat is vanaf foto niet te zien.

Kees Boele joeg uit een zwarte els een kleine vlinder op die hij ving en later determineerde als *Bohemannia quadrimaculella*, een soort die maar weinig wordt gezien in Nederland, maar al wel uit de Lindevallei bekend was.

Ondanks de zeer matige weersomstandigheden toch een geslaagde excursie met een aantal exemplaren van de grote weerschijnvlinder als doelsoort. Dat er onder deze omstandigheden toch drie vlinders gezien zijn, geeft wel aan dat de soort ongetwijfeld nog een goede populatie zal hebben in de Lindevallei. En hopelijk blijft dat zo!

Na afloop van de middagexcursie werd nog even getwijfeld aan het wel of niet door laten gaan van de avondexcursie. Aan het begin van de avond werd het helder en koud, waarna besloten werd de avondexcursie af te gelasten. Volgende keer beter!

Verslag excursie Fochteloöerveen 16 juli 2011 Siep Sinnema

Ondanks onheilspellende beelden op de buienradar konden we bij de werkschuur van Natuurmonumenten bij het Fochteloöerveen om twee uur 's middags toch 14 enthousiaste excursiedeelnemers begroeten en aan het eind van de excursie bleek zelfs een vijftiende deelnemer zich in het veen te hebben begeven. De temperatuur was goed, rond de 20 graden en het zonnetje kwam er zwakjes door. Nog voor de